

UNIVERZITA KARLOVA

Pedagogická fakulta

Katedra primární pedagogiky

Vzdělávání v kontextu sociokulturních proměn v Evropě

**KOMPETENTNÍ UČITEL 21. STOLETÍ V PODMÍNKÁCH
SOUČASNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ: POMOC DĚTEM S „VYŠŠÍM
POTENCIÁLEM“ v rámci mimoškolní činnosti i v průběhu pobytu v MŠ**

Zpracovala: Marie Čermáková

Ročník: 2. KS MŠ

Semestr: zimní 2012-2013

ANOTACE:

Seznámení s činnostmi a hlavními myšlenkami herního klubu pro rodiče a děti, jenž vznikl v návaznosti na činnost Mensy ČR, specificky jako podpora dětí s vyšším potenciálem, jež mohou na dalších stupních vzdělávání eventuálně spadat do skupiny dětí „nadaných“. Popis tříletého života tohoto „společenství“, které v prvopočátcích fungovalo pod záštitou MŠ, nicméně postupem doby bylo nevyhnutné oddělení od této organizace a stalo se centrem setkávání rodičů, již pro své děti chtějí více, než nabízí současné předškolní vzdělávání, a často jsou na této cestě osamoceni.

Náhled na to, jak se daří v současných podmínkách uplatňovat některé prvky situačního učení v době, kdy dochází k revizi RVP PV a zamýšlíme se nad tím, zda plánovat předem či zda se učitelka stává kompetentní tím, že dokáže pracovat s aktuálním děním souvisejícím s životem dětí a širšího společenství týkajícího se jejich výchovy, v návaznosti nejen na celospolečenské, ale také celosvětové změny, jimiž procházíme. Důležitost utváření klíčových kompetencí, jako protiváha pouhému encyklopedickému „předávání“ informací. Seznámení s některými prvky, jež jsou shodné s projektem Situationsansatz, využívanými v běžné třídě MŠ.

KLÍČOVÁ SLOVA:

- herní klub, Mensa ČR, společenské hry rozvíjející logické myšlení, strategické uvažování, soustředěnost, pozornost, kubusy, společenství podporující rozvoj všestrannosti a intelektu dětí, spolupráce, předávání informací
- kompetentní učitel, změny související se změnami společnosti, utváření základních kompetencí u předškolních dětí, portfolia a fotografie, jejich využití v předškolním vzdělávání, aktivní spolupráce s rodiči, propojení se sítí odborníků v oblasti péče o předškolní děti, oboustranně partnerský přístup k předškolním dětem

Osnova:

1) HERNÍ KLUB MAXÍK:

- NETRADIČNÍ FORMA SPOLUPRÁCE S RODINOU, ŠANCE NEJEN PRO DĚTI S VYŠŠÍM POTENCIÁLEM, ALE TAKÉ SPECIFICKÁ FORMA, JAK NECHAT NAHLÉDNOUT RODIČE NA SOUČASNÉ TRENDY V PŘÍSTUPECH K DĚTEM, JAK „NAUČIT“ RODIČE EFEKTIVNĚ VYUŽÍT ČAS SE SVÝMI DĚTMI

2) „KOMPETENTNÍ UČITEL 21. STOLETÍ“ V PODMÍNKÁCH SOUČASNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ:

- POHLED NA NĚKTERÉ ALTERNATIVNÍ SMĚRY V SOUČASNÝCH PODMÍNKÁCH, MOŽNOSTI, JAK LZE UPLATŇOVAT PRVKY SITUATIONSANSATZ V BĚŽNÉ TŘÍDĚ MATEŘKÉ ŠKOLY

1) HERNÍ KLUB MAXÍK

- *KLUB RODIČŮ A DĚTÍ, POMOC NEJEN PRO NADANÉ PŘEDŠKOLÁKY A PODPORA ROZVOJE ROZUMOVÝCH DOVEDNOSTÍ V PŘEDŠKOLNÍM OBDOBÍ, ALE TAKÉ SPOLEČNESTVÍ, KDE SI VZÁJEMNĚ PŘEDÁVÁME A UČÍME SE A VŠICHNI HLEDÁME NOVÉ CESTY K DĚTEM.*

V posledních letech jsem si při práci s předškolními dětmi všimla, že se zvyšuje procento dětí, které mají velice vysokou inteligenci, což může být podpořeno zvýšenou stimulací dětí ze strany rodičů od raného věku. Mnohé z těchto dětí se však velmi často v nějaké oblasti odlišují od svých vrstevníků, vymykají se "normativu". Pojem nadané dítě nelze zaměňovat s pojmem "bezproblémové dítě". Právě z podstaty nadprůměrného nadání často vyplývá to, že s tímto dítětem je více práce než s jeho vrstevníky. Nejen, že je výchova těchto dětí náročnější, ale vyžaduje také vytvoření podnětného prostředí, tedy i v oblasti finanční je nutné více investovat. Často této skupině dětí nevyhovuje tradiční „školské“ encyklopedické předávání informací a mnohdy vyžadují v kontaktu s dospělým přístup „jeden k jednomu“, tedy zvýšenou individuální péči. Je nutné si uvědomit, že pokud tuto péči dostanou, společnosti se toto vrátí. Nadané děti mají nárok na integraci, stejně jako děti postižené, ale často se setkávám s názorem, že když jsou "chytré", tak ony si již nějak poradí. Mnozí také říkají, že na úrovni MŠ je ještě brzy rozpoznat a podporovat děti nadprůměrně nadané. Integrace v jakémkoliv směru je mi velice blízká a to již z toho důvodu, že jsem studovala speciální pedagogiku, a nejsem tedy jejím odpůrcem v jakémkoliv směru. Pracovala jsem dlouhou dobu s dětmi postiženými a absolvovala studium speciální pedagogiky. Právě z tohoto důvodu mohu srovnávat a otevřeně říci, že pokud vytvoříme podmínky pro rozvoj i dětem s vysokým potenciálem v jakékoliv oblasti, návratnost je pro nás, děti i společnost daleko vyšší, efektivnější a uživatelnější. Problém také spočívá v tom, že u postižených dětí jsou věci jasné a viditelné na první pohled, což u dětí nadaných nebývá. Často je sice učitelé poznají, pojmenují to, že dítě je "nějaké jiné", ale pravý důvod pojmenujeme jen ojediněle, ačkoli diagnostickými metodami se tyto děti dají identifikovat již od věku 2 let. V mnoha případech jsou na tom rodiče stejně. Ví, že dítě je jiné než ostatní, ale nedokážou si vysvětlit, proč a co to způsobuje. Mnohým se pak velice uleví, když se věci přesně pojmenují a zjistí, že v této situaci nejsou sami. Vzájemným předáváním informací, mezi pedagogy, rodiči, ale i směrem k osvětě ve společnosti se otvírá první etapa na dlouhé a ne vždy jednoduché cestě při výchově těchto dětí. V této oblasti mne poučily i vlastní zkušenosti. Jsem matkou dnes již 15letého syna s potvrzenou nadprůměrnou inteligencí a vím, že pochopení problematiky a setkávání se s lidmi, kteří jsou na tom stejně, je to, co nejvíce pomáhá dospělým i dětem. Mnozí z nás již sice znají pojem nadané dítě, čímž se rozumí skupina dětí s IQ nad 130. Ne však všechny tyto děti dosahují tak velkého inteligenčního potenciálu, nicméně odlišnosti v projevech chování u většiny bývá zřetelná.

Dlouho jsem přemýšlela, jak těmto dětem pomoci v době, kdy počty dětí na běžných mateřských školách stále rostou a problémy těchto i jiných dětí se „zviditelňují“ s narůstajícím počtem dětí ve třídě. Shodou okolností jsem právě díky svému synovi přišla do kontaktu s pražským Centrem nadání, které se specializuje na podporu výchovy a vzdělávání v oblasti práce s nadanými dětmi a pracuje v úzké spolupráci s Mensou ČR. Zde jsem poprvé slyšela o tom, že je možné zřizovat herní kluby a podporovat tak rozvoj rozumových

dovedností prostřednictvím společenských her, jenž se velice liší od těch, které známe z našeho dětství. Jde o hry podporující logické myšlení, koncentraci, plánování, prostorovou představivost, pohotovost apod. Také jsem zde přišla do kontaktu s mnohými předškolními dětmi, které se velice odlišují od svých vrstevníků. Co však bylo nejdůležitější, mohla jsem s nimi a jejich rodinami trávit čas na společných akcích a prázdninových pobytech, setkala jsem se s odborníky, kteří mají s těmito dětmi dlouhodobé zkušenosti, tedy psychology, pedagogy, ale také členy Dětské mensy a již zmiňovaného Centra nadání, které podporují akce a osvětu v této oblasti. Co se týče dětí, většinou jde o velmi silné osobnosti, které jsou tvrdým oříškem nejen pro pedagogy, ale také pro své rodiče, a tak je pro ně posilující vzájemné setkávání.

Tehdy vznikla myšlenka zřízení herního klubu rodičů a dětí při MŠ. A činnost byla zahájena koncem září 2009. Podmínkou členství v klubu je přítomnost dospělého při jakékoliv akci klubu, což zajistí každému dítěti dostatečný individuální přístup. Rodiče si zde mezi sebou předávají zkušenosti a je zde také dostatek prostoru pro přímou komunikaci s pedagogem. Dochází k přenosu informací nejen směrem k jednotlivým dětem, ale rodiče se seznamují s novými druhy her, které si mohou také zapůjčit domů prostřednictvím půjčovny herního klubu. Na činnosti klubu se podílejí stejnou měrou rodiče, jako pedagog, který vše „pouze zastřeší“ a určuje směr. Rodiče sami spravují internetové stránky a pomáhají se zajištěním akcí a činností herního klubu. Podílejí se na vytváření kroniky, do které vkládáme fotografie i jiné doklady ze společných setkání a akcí. Děti do ní kreslí aktuální ilustrace.

Scházíme se pravidelně jednou za 14 dní, vždy ve čtvrtek odpoledne. Toto je věnované pouze hrám a činnostem podporujícím spolupráci a rozvoj v oblasti rozumových schopností. K činnosti herního klubu patří neoddelitelně také občasné sobotní výlety a podzimní či jarní třídní víkendové setkání. Tyto tři dny jsou věnovány nejen společenským hrám, ale také výletům a různým činnostem v přírodě, nočním hrám, výtvarným i pracovním činnostem apod. Společně si občas vyrazíme zabruslit na zimní stadion či plavat do velkého aquaparku v blízkém Německu.

Při každém čtvrtěčném setkání rodiče přispívají do společné pokladny částkou 50,- Kč a z tohoto fondu následně dokupujeme nové hry, které nejsou lacinou záležitostí a ne každá rodina si může dovolit jejich zakoupení v takové míře, v jaké je najdou v herním klubu.

Jelikož jsme herním klubem registrovaným Mensou ČR, uspořádali jsme v únoru 2010 testování. Zde mohl jakýkoliv zájemce absolvovat vstupní testy do Mensy. Všichni rodiče dětí, které byly testovány, mají výsledek testu, dle něhož orientačně vědí, v jakém pásmu se pohybuje IQ dítěte, a to ještě před vstupem do první třídy ZŠ.

Závěrem této kapitoly, bych chtěla dodat, že to, co mi přináší herní klub, nelze popsat. V době, kdy nám všem učitelkám MŠ přibývá práce na třídách s velmi vysokými počty dětí. Průměrná docházka v předškolní třídě na MŠ, kde pracuji, se pohybuje kolem 20 dětí. Z toho logicky vyplývá, že ona sama nemá prostor pro odpovídající individuální péči a vše je pouze na ní. Herní klub je v tomto, alespoň v mém případě, něčím absolutně odlišným. Velice pozitivní je také to, že skupina rodičů, kteří se zde společně s dětmi scházejí, má opravdu zájem o to, aby se s dětmi pracovalo, a tyto děti mají také podporu v rodině. Rodiče přistupují ke všemu vstřícně, aktivně a otevřeně.

Největší přínos herního klubu vidím právě v pravidelném setkávání, kde se nejen pracuje s dětmi, ale předáváme si zde informace o hrách, metodických pomůckách, výletech nebo pouze podobných výchovných situacích specifických pro život s „nadaným dítětem“.

Děti s vysokým potenciálem všeobecně nebývají jen ty, které jsou bezproblémové. Často jsou tvrdým oříškem pro rodiče i pedagoga a vzájemné setkávání nám pomáhá vyrovnat se s těmito specifiky. Tyto děti stále potřebují aktivní vyplnění volného času, přínosnou stimulaci, a pokud toto je pouze na rodině, je to velice náročné. Čas strávený nejen v herním klubu, ale při výletech a víkendových setkáních může pomoci i v této oblasti. Dále je nutné říci, že tato „společenská skupina“, jak rodičů, tak dětí, potřebuje společnost na stejné úrovni. Jde o rodiče, kteří mají žebříček hodnot někdy postavený jinak než většina, alespoň v podmínkách malého města, kde pracuji. Práce s dětmi a všestranné investování do společně stráveného času je pro ně prioritou. Ne vždy se to všem daří najít přátele ve svém okruhu se stejným naladěním. Právě pravidelné setkávání jak v herním klubu, tak na společenských akcích toto všem přítomným nabízí. Celé společenství se tak všeobecně obohacuje. Rozhovory, předáváním informací, přípravou akcí a společnou péčí o děti se pak velice rychle posouvá dopředu.

V poslední době se čím dál více hovoří o tom, že včasná, vhodná, citlivá a všestranná stimulace v raném dětství a v předškolním období ovlivňuje úroveň schopností dítěte v jeho dalším životě. Možná právě proto se herní klub v poslední době stává místem, kde se setkávají rodiče i za jiným účelem, a to poskytnout dětem kvalitní podněty s využitím „stimulačních společenských her“, ale také setkávat se s lidmi, kterým záleží na tom, co svým dětem do budoucna mohou předat, což je pro nás všechny podstatné a společné.

V poslední době jsou počty dětí na třídách velmi vysoké, což většině dětí s vysokým potenciálem nevyhovuje a potřebují přístup směrem k dospělým „jeden k jednomu“. Při jakékoliv akci herního klubu je toto vždy dostatečně zajištěno, navíc děti zde dostávají od jakéhokoliv dospělého další stimulace pro svůj budoucí život, což je obohacující.

<http://www.maxik.berusky2009.cz/>

/K textu v elektronické podobě přílohou prezentace s fotografiemi z akcí herního klubu./

1) „KOMPETENTNÍ UČITEL 21. STOLETÍ“ V PODMÍNKÁCH SOUČASNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ:

Níže jmenované aktivity souvisí s mimoškolní činností, pokud lze oddělit v mém případě to, co se děje v herním klubu, od přímé práce s dětmi ve třídě. Pomoci dětem najít cestu ve světě, do kterého vyrůstají, a otvírat pomáhat tak nejen dětem s vyšším potenciálem, ale stimulovat tento potenciál u všech dětí, to je to, co z mého pohledu vidím v současné době, jako nejdůležitější v oblasti předškolního vzdělávání, v době osobnostně orientované pedagogiky. Tento pojem zahrnuje mnoho aspektů směrem nejen k dítěti, ze kterého má vyrůstat jedinečná a samostatná osobnost, ale obrací se také směrem k rodičům. Základní podmínkou konvergentního přístupu, který v současnosti stěžejním, je spolupráce s rodiči a přijetí faktu o dominantní funkci rodiny. Tento úkol, tak jako doba, která se v mnohém změnila, vyžaduje zcela jiný přístup ze strany pedagoga.

Zhruba před půl rokem jsem absolvovala roční vzdělávací kurz financovaný EU „Slovo jako klíč“. Prolínala se zde témata z hlasové výchovy, psychosomatiky, emoční inteligence, efektivní komunikace a psychologie. Průřezově všechna témata měla společný cíl, a to posun každého ze zúčastněných v rovině osobní i profesní, což je v tomto povolání neoddělitelné.

V jednom z víkendových setkání nás lektori podrobně seznamovali s metodickým materiálem „Kompetentní učitel 21. století“, v němž je stanoven mezinárodní profesní rámec kvality ISSA. Již tehdy jsem vnímala nadčasovost myšlenek, které jsou zde podrobně rozvedeny a uvědomovala si, jak nevyhnutelné jsou změny, které čekají naše školství. Také to, že mnohé již uplatňuji ve své pedagogické práci, jelikož děti, se kterými pracuji, jsou v mnohém jiné. Společnost i přístup k dítěti se změnil, děti mívají vyšší sebevědomí i úroveň znalostí je u některých větší, jedním z důvodů může být fakt, že informace jsou všeobecně přístupnější a děti se s nimi setkávají již od nejútlejšího věku. Někdy si říkám v kontaktu s nimi, že jde o setkání s budoucností a je jen a jen na nás, jaká bude. Pokud se však snažím pracovat tak, jak doba i děti potřebují, často narážím na mnohá omezení, jež v našem školském systému neumožňují plně naplnění myšlenek již zmíněného dokumentu. Svět se

otevřít a s ním by se měla otevřít i naše mysl novým, efektivním aktuálně použitelným způsobům vzdělávání. Je jedno, zda to jsou omezení vyplývající z ekonomických, normativních, bezpečnostních či jiných předpisů či omezení daleko rozšířenější, způsobená lidským faktorem omezeným nechutí přijmout jakoukoliv změnu, odpovědnost a otevřenost době, která je v mnohém úplně jiná.

Když jsem pak na kurzu „Vzdělávání v kontextu sociokulturních proměn v Evropě, do něhož zpracovávám tuto seminární práci, slyšela o konceptu Situationsansatz, zjistila jsem, že mnohé z prvků tohoto přístupu uplatňuji ve své práci a toto poznání a vyslovení podstaty, která přináší změny ve společnosti a v návaznosti nutné změny v přístupech k dětem, mi velmi pomohlo jít na této cestě stále dál, stejně tak jako uvědomit si odlišnosti mezi pouhým předáváním encyklopedických vědomostí v protiváze k utváření potřebných kompetencí, nejen dětí, ale i rodičů, kteří jsou pro dítě stěžejním vzorem a tím utváří jejich osobnost. V této souvislosti mne napadá citace ze zákona o předškolním vzdělávání:

„Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání a napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání. Rozvoj osobnosti dítěte probíhá ve spolupráci rodiny a mateřské školy.“
(Zákon 561/2004Sb., § 33)

To je to, co mne jako učitelku MŠ vede k zamyšlení, co je pro předškolní dítě nejdůležitější? Z pozice pedagoga stát se kompetentním učitelem, jenž v době, kdy se snaží mnozí rodiče přenést zodpovědnost za výchovu svých dětí na organizace, možná z pouhého zvyku tak, jak to bývalo zvykem dříve. Rodiče spoléhali v mnohém na funkci MŠ, jež ve svém dřívějším sociocentrickém přístupu k dítěti přejímala odpovědnost za utváření dovedností dětí a naplňování výchovných cílů, které převážně odrážely spíše potřeby dané společnosti než potřeby dětí samotných. Nicméně dnes se již ví, že toto není efektivní, samotné dítě a jeho vnitřní nastavení a potřeby, stejně tak rodina, přirozené prostředí, ve kterém vyrůstá, je tím, co je pro dítě stěžejním.

Směrem k dětem pak osobností, která v době osobnostně orientované pedagogiky dokáže pracovat s individualitou dětí způsobem, který stimuluje vlastní vnitřní motor dítěte a ten jej pak požene dál v jeho dalších životních etapách. Náhled na to, jakým způsobem hledám cestu k rodičům a jak se snažím pomoci dětem na té jejich, nabízím v následujících řádcích i přílohových ilustračních fotografiích.

V následujících odstavcích se budu snažit najít shodné rysy, které jsem pozorovala při shlédnutí videozáznamu z předškolního zařízení, ve kterém se pracuje podle konceptu Situationsansatz, který jsme shlédly na výše zmiňovaném kurzu. Také se pokusím načrtnout některé možné cesty, jak se přiblížit více rodičům a jak jim nechat „nahlédnout“ do přímé práce s dětmi, tedy tímto způsobem předat informace důležité pro jejich vlastní práci s nimi.

Využití multimédií v předškolním vzdělávání

Jako učitelka MŠ pracuji již dlouhou řadu let, a tak mohu mnohé posoudit s odstupem času. Nikdy nebylo tak snadné „prezentovat“ svoji práci a nahlédnout na aktivity s dětmi zpětně s uvědoměním si pozitiv a negativ vlastní výchovně vzdělávací práce. Stačí mít vždy po ruce fotoaparát s funkcí videozáznamu, což je dnes již samozřejmostí. Odborně bychom mohli tuto činnost nazvat využití multimédií ve vzdělávání, v čemž vidím nekonečné množství možností směrem jak k sobě samotné, ostatním pedagogům, dětem či rodičovské veřejnosti. Odpolední setkávání s rodiči, které pořádáme pravidelně, často zahajujeme promítáním video sekvencí či fotografií z dopolední práce s dětmi. Ilustrační fotografie či krátké videosekvence pomohou nahlédnout do toho, co lze využít způsobem, který může pozitivně obohatit naši pedagogickou práci.

Ranní přehled o tom, kdo je a není ve školce

Dále v elektronické podobě krátké video-sekvence z ranních činností.

Otevřená, vstřícná a přínosná spolupráce s rodiči je jedním z důležitých principů výchovně vzdělávací práce.

O všem, co se ve třídě děje, mají rodiče aktuálně přehled a to způsobem, jenž je pro ně nejpřijatelnější. Fotografie, náhled do ročního plánování a různé zajímavé články s informacemi najdou rodiče v prostoru, kde vyzvedávají děti, či jsou součástí výzdoby třídy, na které se podílejí největším dílem děti samy. Někdy více než dlouhé vysvětlování pomůže jen vytvořit prostředí, které samo za sebe „mluví“. Ze zkušenosti vím, že rodiče příliš nechtějí číst dlouhé články a více přijímají neformální, pravidelné rozhovory, které vyplývají z aktuálního dění či momentální situace, tam většinou vyřešíme mnohé, ačkoliv se může zdát, že se nic důležitého neprojednávalo. Je vždy přínosem, pokud učitelka je na také odborné odpovídající odborné úrovni s dostatkem teoretických znalostí, má cit uchopit aktuální situaci a využít ji k prospěchu výchovně vzdělávacího působení.

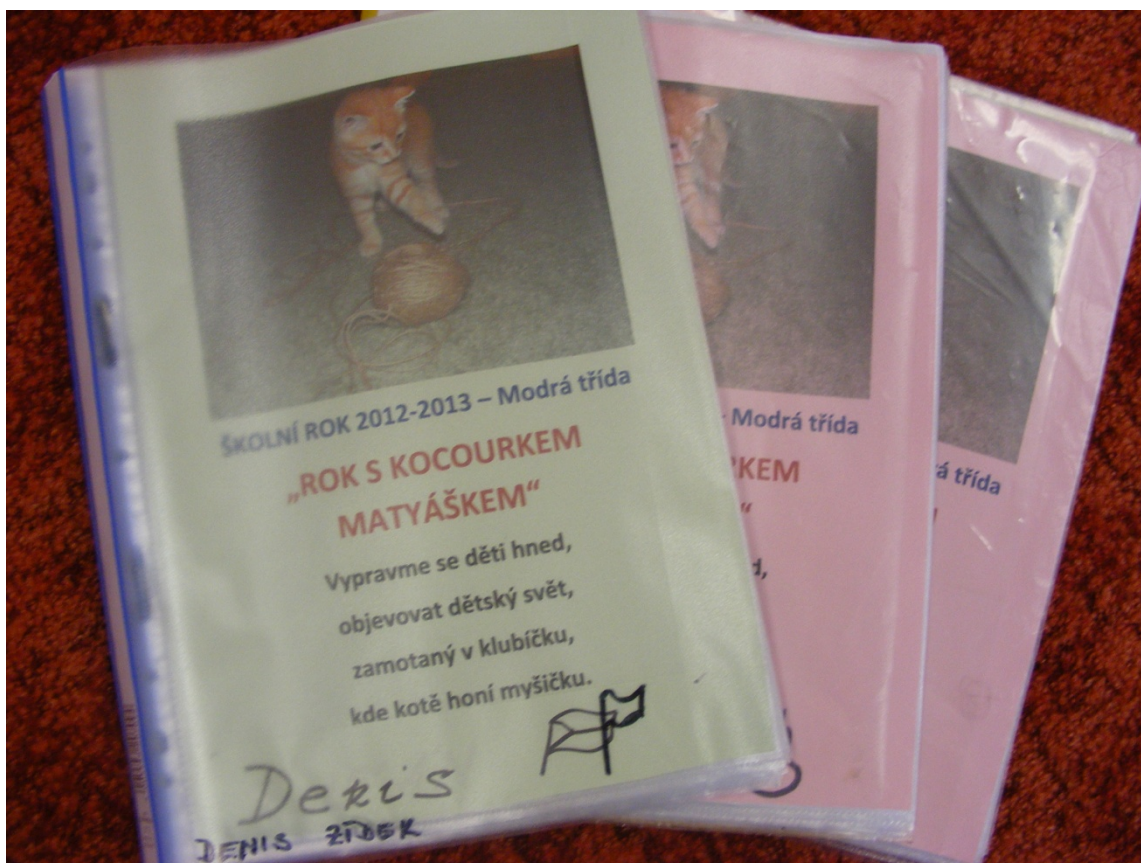
Když rodiče procházejí prostorem třídy a šatny, z pouhého pohledu „vyčtou“, co se ve školce děje. Fotografie a krátké články jsou více než dlouhé vysvětlování.

Roční plánování je zpracované tak, aby bylo „čitelné“ pro děti i rodiče, mentální mapa s ročním plánem vypovídá o tom, co se ve třídě aktuálně děje, zaznamenáváním vzniká přehled o systematické roční práci.

Na přípravě myšlenkové mapy k ročnímu plánování se podílejí děti i učitelka stejným dílem. Učitelka připraví lihovou fixou dětem černobílý podklad a vysvětlí podstatu, myšlenkovou linii ročního plánování. Děti formou skupinové práce tuto mapu vybarvují, čímž i ony mají na ní svůj nezastupitelný podíl a roční plánování je jim následně bližší.

Portfolia jednotlivých dětí vypovídají o jejich práci a úrovni v průběhu rok.

Dalo by se ještě dlouho hovořit o tom, jaké možnosti a kompetence má učitel 21. století, stejně tak jako o tom, jak lze pracovat nejen s dětmi, ale také jak najít cestu směrem k rodičům, aby si mnozí z nich plně začali uvědomovat svoji zodpovědnost směrem k vlastním dětem a hlavně to, že jsou pro dítě tím nejdůležitější a že ono jednou bude takové, jaké vzory a možnosti dostane v rodině. Někdy se ve své práci setkávám s obráceným přístupem ze strany rodičů. Někteří spoléhají v mnohém na roli MŠ, která však může být pouze jedním z činitelů, napomáhajícím v utváření osobností jednotlivých dětí. Někdy však narážím na to, že myšlenky takového přístupu k dětem se mnohou zdát v něčem vzdálené současné realitě, nicméně děti, se kterými pracuji, již potřebují změnu ve výchovném vedení ze strany pedagogů, takové, které by stimulovalo jejich vlastní možnosti a otevíralo jim cestu do budoucnosti, která bude pravděpodobně jiná, než kdokoliv z nás předpokládá. Připravit je do tohoto světa znamená, utvářet kompetence, na jejichž základě pak ony samy budou nacházet to, co pro ně bude podstatné, důležité, prioritní. Víím, že je to možná v mnohém náročnější a také víím, že je lehčí hledat důvody, proč toto nelze, než měnit již zaběhnuté koleje. Napadá mne v této souvislosti citát z knihy „ÚSPĚŠNÁ VÝUKA MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH DĚTÍ“

Jitka Fořtíková (Ed.)

Joseph Renzulli

Sally M. Reisová

Diane Montgomeryová

Jana Jurášková

„HLAVNÍM CÍLEM VZDĚLÁVÁNÍ JE VYTVOŘIT MUŽE A ŽENY, KTEŘÍ JSOU SCHOPNI DĚLAT NOVÉ VĚCI, NEJEN PROSTĚ OPAKOVAT, CO DĚLALI PŘEDCHOZÍ GENERACE“

- Jean Piaget-

FOŘTÍKOVÁ J.(Ed); RENZULLI J.; REISSOVÁ S.M.; MONTGOMERYOVÁ D.; JURÁŠKOVÁ J.; *Úspěšná výuka mimořádně nadaných dětí*. Praha: Triton, 2008 ISBN 978-80-7387-173-4 s.9

/K textu v elektronické podobě přílohové video-sekvence ilustrující život ve třídě a spolupráci s rodiči, další informace, fotografie a video-sekvence k zhlédnutí na:

<http://deti.mensa.cz/index.php?pg=ntc&cid=58&op=4>

<http://deti.mensa.cz/index.php?pg=ntc&cid=58&op=7>

<http://deti.mensa.cz/index.php?pg=ntc&cid=58&op=5>

<http://deti.mensa.cz/index.php?pg=ntc&cid=58>

<http://deti.mensa.cz/index.php?pg=herni-kluby&cid=1>

<http://deti.mensa.cz/index.php?pg=aktuality&aid=34>

<http://deti.mensa.cz/index.php?pg=herni-kluby&cid=1&op=5> /

POUŽITÁ LITERATURA:

FOŘTÍKOVÁ J.(Ed); RENZULLI J.; REISSOVÁ S.M.; MONTGOMERYOVÁ D.; JURÁŠKOVÁ J.; *Úspěšná výuka mimořádně nadaných dětí.*

Praha:Triton,2008 ISBN 978-80-7387-173-4 s.9